

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС

«Моральна культура особистості»

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання – 2 курс
Кількість годин / кредитів 180/6		Семестр _ - 3семестр
		Лекції – 46 год.
		Практичні (семінарські) – 44 год.
		Лабораторні ____ год.
ІНДЗ:є		Індивідуальні _____ год.
	Самостійна робота - 78 год.	
	Консультації - 12 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Сохацька Оксана Анастасіївна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри культурології

Контактна інформація: 0509616205 ел.адреса sohatsaoksana@gmail.com

Дні занять: вересень-грудень 2020

<https://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/fakultet-kulturi-i-mistectv-0?>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Програма навчальної дисципліни «Моральна культура особистості» складена відповідно до навчальних планів гуманітарних факультетів університетів і враховує особливості фахової підготовки майбутніх спеціалістів.

Програма побудована таким чином, щоб студенти мали можливість отримати цілісне уявлення про культуру як особливість творчої особистості, що активно прагне осмислити своє буття у світі як деяку цілісну єдність.

2. Пререквізити (*попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни*) / Постреквізити (*дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення цієї дисципліни*).

Програмою передбачається наявність у студентів базової освіти з таких навчальних дисциплін як культурологія, філософія, соціологія, педагогіка, психологія, історія, філософія культури, етика, естетика, соціологія культури, соціологія освіти, тому у підготовці фахівців акцент робиться не на самі знання, а на здатність самостійно мислити під час вирішення завдань, уміти застосовувати отримані знання. Це вимагає від викладачів уміння володіти складною технікою керування мисленням студентів, мати здатність будувати проблемні ситуації, стимулювати пізнавальну активність тих, кого навчають.

Для вирішення завдань, передбачених навчальною дисципліною, визначені такі методи активного навчання: проблемні лекції, семінари і тематичні дискусії, контрольні роботи, імітаційні вправи, аналіз ситуації, розігрування ролей, ділові ігри.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни полягає у розробці та науковому обґрунтуванні педагогічних умов ефективного формування моральної культури особистості у процесі засвоєння філософського, культурологічного, соціологічного, психологічного, історичного, етичного знання; ознайомлення студентів із культурою особистості як соціальним феноменом, структурою, предметом, основними принципами, теоретичними основами структурно-функціональних особливостей моральної культури особистості, а також із специфікою та умовами активізації процесу формування моральної культури особистості; оволодінні студентами знаннями проблем становлення і формування моральної культури особистості.

Завданнями навчального курсу є на основі аналізу психолого-педагогічної та філософсько-культурологічної літератури розкрити суть і структурно-функціональні особливості моральної культури особистості у віковому аспекті, виявити реальний стан сформованості культури особистості; показати вплив філософських, культурологічних, суспільствознавчих дисциплін на формування моральної культури особистості сучасної молоді, розробити методичні рекомендації щодо

умов активізації процесу формування моральної культури особистості. У навчальній дисципліні розглядається культура як предмет вивчення, аналіз культури як системи, культура і освіта, їх світоглядні аспекти, процес самопізнання як пошук гармонії, саморозвиток особистості як соціальний феномен, проблеми розвитку суспільства та особистості в ХХІ ст.

Навчальна дисципліна «Моральна культура особистості» вивчає життєві цінності та пріоритети сучасної молоді людини, життєвий світ особистості та детермінанти його побудови, становлення особистості як суб'єкта життєтворчості, концепцію і психологічні механізми життєвого проектування, розглядає особистісні труднощі у здійсненні культурної життєвої перспективи.

4. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуває загальні та спеціальні компетентності:

– здатність аналітично мислити, систематизувати й узагальнювати теоретичний матеріал;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- предметі, завданнях і змісті дисципліни;
 - теоретико-методологічних основах моральної культури особистості;
 - понятті культури, особистості, саморозвитку;
 - основних етапах становлення і формування моральної культури особистості;
 - теоретичних основах структурно-функціональних особливостей моральної культури особистості;
 - психолого-педагогічних особливостях формування моральної культури особистості;
 - сучасних концепціях, основних проблемах та напрямках формування моральної культури особистості;
 - специфіці та умовах активізації процесу формування моральної культури особистості;
 - аналізу на теоретичному та емпіричному рівні фактів і явищ, які відбуваються в процесі формування моральної культури особистості;
 - застосування отриманих знань під час розв'язання професійних завдань;
- особистості на сучасному етапі.

5. Структура навчальної дисципліни.

У випадку, якщо екзамен не обов'язковий або форма контролю – залік, у таблиці показати розподіл балів у межах 100.

Якщо екзамен є обов'язковою формою контролю, розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. Роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні особливості моральної культури особистості.						
Тема 1. Культура і освіта. Світоглядне становлення особистості.	8	2	2	4		ІРС- 16
Тема 2. Життєтворчість особистості як нова освітня стратегія.	10	2	2	4	2	ІРС-16
Тема 3. Вікові етапи, психолого-педагогічні особливості морально-культурного становлення особистості.	8	2	2	4		ІРС-16
Тема 4. Дидактичні аспекти формування моральної культури особистості та умови активізації процесу.	10	2	2	4	2	ІРС- 16
Тема 5. Процес самопізнання як пошук гармонії в моральній культурі особистості.	8	2	2	4		ІРС- 16
Тема 6. Людське життя як цінність. Особливості духовної ситуації життя.	8	2	2	4		ДС- 16
Тема 7. Суспільство та особистість у ХХІ ст..	8	2	2	4		ДБ – 16
Тема 8. Життєві цінності та пріоритети сучасної молоді людини.	8	2	2	4		ІРС – 16
Тема 9. Культурний світ особистості та детермінанти його побудови.	8	2	2	4		ДС – 16
Тема 10. Становлення особистості як суб'єкта морально-культурного життєтворення. Життєве проектування: концепція і психологічний механізм.	10	2	2	4	2	ДБ – 16
Разом за модулем 1	86	20	20	40	6	10
Змістовий модуль 2. Моральна культура особистості як соціальний феномен.						
Тема 11. Мораль і проблема її соціальної детермінації.	8	2	2	2	2	ДС-16
Тема 12. Поняття і структура моральної свідомості.	6	2	2	2		ІРС-16
Тема 13. Добро і зло як домінуючі духовності особистості.	6	2	2	2		ДБ-16
Тема 14. Морально-культурні проблеми діяльності особистості.	8	2	2	2	2	ДС-16
Тема 15. Особистість та культура.б	6	2	2	2		ДС-16
Тема 16. Особливості формування світоглядної культури особистості	6	2	2	2		ІРС – 26

Тема 17. Спілкування як основа моральної культури особистості.	6	2	2	2		РМГ – 26	
Тема 18. Мораль і соціальна диференціація суспільства.	6	2	2	2		ІРС – 26	
Тема 19. Моральна референція особистості.	6	2		2	2	ІРС – 26	
Тема 20. Моральна сома свідомість.	6	2	2	2		ІРС – 26	
Тема 21. Моральні проблеми діяльності особистості.	10	2	2	6		ДБ – 16	
Тема 22. Моральні проблеми спілкування.	10	2	2	6		РМГ – 26	
Тема 23. Моральна культура спілкування.	10	2	2	6		РМГ -26	
Разом за модулем 2	94	26	24	38	6	20	
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал	
Модульна контрольна робота						60	
ІНДЗ						10	
Інше (вказати) ДБ, ДС, ІРС, РМГ						30	
Всього годин / Балів		180	46	44	78	12	30/100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Форму і зміст таблиці можна видозмінити (на розгляд кафедри).

6. Завдання для самостійного опрацювання.

- ✓ Становлення особистості як суб’єкта життєтворчості- 4 години
- ✓ «Я-концепція» особистості - 4 години
- ✓ Розвиток відповідального ставлення особистості до свого життя- 4 години
- ✓ Самоконтроль особистості як вияв активного ставлення до життя -4 години
- ✓ Праця як ділове спілкування – 4 години
- ✓ Людина в колі сім’ї - 4 години
- ✓ Дружба та кохання в системі життя особистості – 4 години
- ✓ Довкілля так захоплення – 4 години
- ✓ Особистість наодинці з собою – 4 години
- ✓ Засоби регулювання соціальної поведінки особистості – 4 години
- ✓ Особистість у суспільній кризі – 4 години
- ✓ Самопізнання як пошук гармонії – 2 години
- ✓ Глобальний процес оновлення життя. Людський вимір цивілізації – 2 години
- ✓ Трансформація українського суспільства: перехід до нової моделі розвитку – 4 години

- ✓ Психологічний стан людини за соціальної та особистісної культурної кризи – 2 години
- ✓ Картина культурного життя особистості у перехідний період українського суспільства – 2 години
- ✓ Суспільство та особистість у ХХІ ст. – 2 години
- ✓ Особливості духовної ситуації життя -2 години
- ✓ Криза світогляду, криза культури – 2 години
- ✓ Зіткнення соціальних очікувань особистості із життєвою реальністю – 2 години
- ✓ Міфологія нового часу і культурно-життєва криза – 4 години
- ✓ Фактори становлення соціальної зрілості особистості – 2 години
- ✓ Поліфункціональність світогляду, культури особистості – 2 години
- ✓ Рівні сформованості світогляду, культури особистості – 2 години
- ✓ Умови формування соціально-активної життєвої позиції особистості – 2 години
- ✓ Психолого-педагогічні особливості формування моральної культури особистості – 2 години
- ✓ Всього – 78 годин

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента (*щодо відвідування занять, наприклад*).

Політика щодо академічної доброчесності.

Основними критеріями оцінювання є:

- логічність аргументації;
- доказовість;
- посилення на джерела (література);
- стилістика викладу матеріалу;
- політика академічної поведінки та етики;
- відвідування лекційних занять та опрацювання їх матеріалу;
- виконання завдань семінарських занять і завдань самостійної роботи;
- виконання контрольних-модульних завдань.

Політика щодо дефлайнів та перескладання.

При вивченні навчальної дисципліни «Культурні стратегії життєтворчості» студент виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності з програмою силабусу, що включають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять, (аналіз теоретичних відомостей, опрацювання конспекту лекцій, володіння термінологічним словником дисципліни, підготовку відповідей згідно плану семінарських занять, доповнення та коментарі інших студентів, підготовку презентацій, творчих завдань).

Поточним контролем передбачені відповіді на семінарських заняттях, що має на меті перевірку знань, присутність на лекціях, наявність конспекту

та виконання творчих, науково-дослідницьких, пошукових (самостійних) завдань.

Максимальна кількість балів, що може набрати студент за змістовими модулями, становить 40.

Учасник освітнього процесу має дотримуватись навчальної етики, толерантності з усіма учасниками процесу навчання, часових меж та лімітів навчального процесу.

Студент повинен відпрацювати пропущене лекційне заняття, представивши конспект теми. Пропущене практичне (семінарське) заняття відпрацьовується у формі усного опитування по темі під час якого оцінюються знання студента, володіння основними категоріями і поняттями, а також може представити інформаційно-аналітичний реферат або пошукове завдання (тези, есе, творча робота на вибір по темі).

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Навчальний процес не можна успішно здійснювати без надійного зворотного зв'язку, без контролю за його ходом і результатами.

У системі контролю знань студентів у закладах вищої освіти розрізняють поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють протягом навчальних семестрів, підсумковий- наприкінці семестрів.

Поточний контроль відіграє важливу роль у підвищенні ефективності навчального процесу. Традиційна форма проведення поточного контролю є індивідуальна співбесіда, колоквиум і контрольна робота.

Особливим видом контрольних робіт є модульні контрольні роботи, які проводяться з певної частини навчальної дисципліни (модулю) і передбачається робочою навчальною програмою дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі семестрового іспиту, заліку.

Індивідуальна робота передбачає створення умов для розкриття індивідуальних творчих здібностей студентів. В основі індивідуальної роботи лежить принцип індивідуальності. ІНДЗ – вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького та проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу дисципліни і завершується контролем. Індивідуальне завдання виконується студентом при консультуванні з викладачем. Допускаються варіанти використання комплексної тематики декількома студентами. Запропонована тематика ІНДЗ має практичне спрямування і носить дослідницький, творчо-пошуковий характер. ІНДЗ виконується у

формі рефератів, творчих наукових проектів, науково-дослідницьких робіт і оцінюється у 10 балів.

Методи навчання.

Значення методів навчання і виховання як його складової у навчально-виховному процесі зумовлене тим, що вони є засобами реалізації педагогічних цілей. Від методів навчання значною мірою залежить не тільки обсяг та глибина набутих студентами знань, сформованість у них професійних умінь і навичок, а й розвиток їхнього творчого мислення, інтелектуальний розвиток загалом. Підвищенню ефективності навчально-виховного процесу, успішному досягненню педагогічних цілей при вивченні курсу « Моральна культура особистості» сприяють такі методи навчання:

1. За джерелами отримання знань:
 - Словесні методи (лекція, бесіда, консультація, самостійна робота студента з навчальною літературою);
 - Наочні методи, що передбачають зорове сприйняття;
 - Практичні методи, що спрямовані на формування у студентів умінь і навичок застосування набутих знань на практиці (лабораторні роботи, виконання вправ).
2. За характером дидактичних завдань:
 - Методи набуття нових знань;
 - Методи перевірки та оцінювання знань;
 - Методи закріплення знань;
3. За логічними шляхами засвоєння знань:
 - Історичний метод, логічний метод, аналітичний метод, синтетичний метод, метод аналогії, метод гіпотези.
4. За суб'єктом діяльності:
 - Методи викладання, методи навчання.
5. За характером і рівнем пізнавальної діяльності студентів:
 - Пояснювально-ілюстративний, проблемний метод, метод систематичного і фрагментарного, інтенсивного (поглибленого) й екстенсивного (оглядового), аргументованого і постульованого розгляду навчального матеріалу на лекціях та семінарах.

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття – (за роботу на одному занятті – 1 бал; всього – 30 балів;
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 10 балів;
модульна контрольна робота №1 – 30 балів;
модульна контрольна робота №2 – 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

***Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання,
реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):***

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- творчий підхід, самостійність мислення;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри.

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання та форму проведення іспиту визначає викладач у силабусі.

Якщо формою підсумкового семестрового контролю є залік, у випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

Порядок проведення заліку визначає викладач у силабусі. Питання, завдання заліку зазначати не обов'язково.

Перелік питань до заліку

1. Навчання життя – ключове завдання сучасної освіти.
2. Моделі сучасної освітньої стратегії.
3. Оволодіння мистецтвом життя – вимога часу.
4. Громадянська спрямованість життєтворчості.
5. Поняття культура, світогляд, освіта.
6. Типи світоглядів.
7. Взаємозв'язок культури та освіти.
8. Людина в системі культура - освіта.
9. Феномен «самопізнання».
10. Шляхи самопізнання.
11. Саморегуляція кризових етапів.
12. Самотворення особистості.
13. Самоусвідомлення.
14. Кризовий стан суспільства.
15. Досвід спільного життя.
16. Суспільна криза та міжособистісна солідарність.
17. Засоби регулювання соціальної поведінки особистості.
18. Суспільні цінності і ціннісні орієнтації особистості.
19. Системоутворюючі цінності.
20. Розвиток суспільства і зміни ціннісних пріоритетів.
21. Плюралістична система цінностей.
22. Ціннісні пріоритети і «моделі самореалізації молоді».
23. Формування асоціальних ціннісних ієрархій особистості.
24. Життєві орієнтації сучасної молоді людини.
25. Смісложиттєві орієнтації особистості.
26. Успіх як цінність і цінності успіху.
27. Життєвий світ особистості: поняття та структура.
28. Постір життєвого світу та його типи. їх класифікація.
29. Часові координати життєвого світу особистості.
30. Становлення особистості як суб'єкта життєтворчості.
31. «Я – концепція».
32. Розвиток відповідального ставлення особистості до життя.
33. Самоконтроль особистості як вияв активного ставлення до життя.
34. Основні функції «Я – концепції».
35. Проблема самовиховання і «Я – концепція».

36. Самовираження, самоствердження, саморегуляція як етапи життєтворчості.
37. Розвиток відповідального ставлення особистості до свого життя.
38. Самоконтроль особистості як вияв відповідального ставлення до життя.
39. Процес соціального контролю як вияв взаємовідносин суспільства та особистості.
40. Життєвий простір та багатомірність життєвих реалій особистості.
41. Творчість як принцип життя.
42. Життєвий шлях і «Образ Я».
43. Поняття життєвої стратегії особистості.
44. Моделі життєвих стратегій.
45. Життєве проектування: поняття та технологія.
46. Формування образу «Я».
47. Формування індивідуально – особистісної картини світу.
48. Формування свого життєвого кредо «як символу віри», духовно – моральної основи ставлення до світу особистих переконань.
49. Осмислення особистістю життєвої перспективи.
50. Альтернативні моделі поведінки.
51. Життєве планування і таємниця особистості.
52. Ігрові заняття у процесі оволодіння технологією життєвого проектування.
53. Принципи організації рольових ігор.
54. Особистість за життєвої скрути.
55. Психологічний захист особистості.
56. Поняття надійності та стійкості особистості.
57. Механізм психологічного захисту.
58. Кризові стани та критичні ситуації.
59. Психологічний захист.
60. Психологічна підтримка.

Примірна тематика творчих робіт:

1. Культура, функції культури.
2. Світовідчуття та світорозуміння.
3. Життєво-повсякденне і теоретичне світорозуміння.
4. Проблема науковості філософського світогляду.
5. Культура, світогляд і життєвий шлях людини.
6. Соціальні передумови розвитку суспільної свідомості.
7. Світоглядні знання і світоглядна свідомість.
8. Проблеми світоглядної кризи.
9. Особливості духовної ситуації життя. Пошук нових моделей життя.
10. Відображення проблеми формування світогляду, світоглядної культури у практиці сучасної освіти.
11. Трансформації особистісної картини світу.
12. Психологічний захист особистості.

13. Громадянська спрямованість особистості.
14. Девіантна поведінка: фактори ризику.
15. Специфіка процесу саморозвитку особистості.
16. Методи і прийоми активізації позиції особистості у процесі саморозвитку і культурного становлення.
17. Емоційно-оцінний, особистісний фактори культурного становлення особистості.
18. Основні методичні принципи процесу формування культури особистості.
19. Особливості людського життя.
20. Система людського життя: основні форми буття.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси *(рекомендована література (основна, додаткова, Інтернет-ресурси) та інші джерела).*

Методичне забезпечення

1. Сохацька О. А. Особистість як мета виховання у сучасній школі.- Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції « Педагогічна теорія та педагогічний досвід: перспективи і розвиток./ Сохацька О.А./- Луцьк, 1999.-с.167-170.
2. Сохацька О. А. Специфіка формування світоглядної культури шкільної молоді.- Проблеми педагогічної технології./ Сохацька О. А ./-Луцьк, 2000.- №1.- с. 74-81.
3. Сохацька О. А. Духовно-ціннісний аспект формування світоглядної культури особистості.- Теоретико- методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді.- Зб. наук. Праць. /Сохацька О. А./- Київ.- 2002.- Кн.1.-с. 31-35.
4. Сохацька О. А. Світоглядна культура студентської молоді в системі особистісного орієнтованого виховання.- Педагогічний пошук.- Науково-методичний вісник. /Сохацька О. А./- Луцьк.- 2002.-№4.-с. 20-21.
5. Сохацька О. А. Методична розробка уроку « Сутність і багатоманітність

- культури» з курсу «Людина і суспільство» для 11 класу.- Педагогічний пошук: Волинський обласний науково-методичний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів./ Сохацька О. А./-Луцьк.- 2004.-с. 47-49.
6. Сохацька О. А. Методична розробка уроку «Духовність» з курсу Людина і суспільство» для 11 класу.- Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовність особистості: Методологічні та методичні аспекти»./ Сохацька О. А./ - Луцьк.- 2004.-с.186-192.
 7. Сохацька О. А. Особа і світ її цінностей.- Матеріали обласних педагогічних читань «Громадянська освіта як чинник розвитку демократичного суспільства».-ВІППО./ Сохацька О. А./- Луцьк.- 2006.-с. 3-10.
 8. Сохацька О. А. Духовно-ціннісні виміри людського життя./ Сохацька О. А./ Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки.- Серія « Філософські науки».- №19.- 2009.-с.33-37.
 9. Сохацька О. А. Формування духовності учнівської молоді в процесі вивчення культурологічних дисциплін./Сохацька О. А./ Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки.- Серія «Філософські науки».-№28.-2009.-с.33-35.
 10. Сохацька О. А. Світ цінностей як складова духовної культури особистості.- Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Українська державність: історія та сучасність», присвяченої 20-й річниці Всеукраїнського референдуму»./ Сохацька О. А /- КНУ ім. Тараса Шевченка.- Київ.- 2012.-с. 96-99.
 11. Сохацька О.А. Громадянська спрямованість життєтворчості сучасної молоді людини.- Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (12 квітня 2012р.)./ Сохацька О. А./ -КНУ імені Тараса Шевченка.- Київ.-2012.- с.70-72.
 12. Сохацька О. А. Творчий потенціал світоглядної культури особистості./Сохацька О, А./- Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки.- .Серія «Філософські науки».- № 15.- 2012.-с.55-57.

Основна література:

1. Альбуханова-Славская К.А. Стратегия жизни личности./ Альбуханова-Славская К.А./-М., 1991.- с.35-40.
2. Аза Л. А. Формування духовної культури студентської молоді./ Аза Л, А., Бегека Н. А., Казачков В.І./-К., Вища шкала, 1990.- с.51, 58-59.
3. Бердяев Н. А. Самопознание (опыт философской автобиографии)./Бердяев Н. А./ М.,1995.-с.247.
4. Бернс Р. Развитие Я – концепции и воспитания. / Бернс Р./- М., 1986.-с.30-36.
5. Бех І. Д. Духовні цінності в розвитку особистості./ Педагогіка і психологія./ Бех І. Д./-1996.- с.49-57.
6. Братусь Б. С. Нравственное сознание личности./Братусь Б. С./- М,

- Знание,1985.- 64с.
7. Вебер М. Избр. Произведения./ Вебер М./ - М., 1990.- с.706.
 8. Гегель Р. В. Ф. Философия духа./Гегель Р.В.Ф./-М., 1982.- Т.3.- с.152.
 9. Гуссерль Э. Кризис европейского человечества и философия /Культурология XX век. Антология./ Гуссерль Э./- М., 1995.
 - 10.Здравомыслов А. Г. Социология конфликта./ Здравомыслов А. Г./-М., 1995.-с.56.
 - 11.Зеньковский В.В. Проблема психической личности / История философии Украины./ Зеньковский В. В. /-К., 1993.-с.514.
 - 12.Ильин И. А. Путь к очевидности./ Ильин И. А./-М., 1993.- с.414.
 - 13.Иванов В. П. Мировоззрение как форма сознания, самоопределения и культуры личности / Иванов В.П./-К., 1981.- с. 36.
 - 14.Кон И. С. Открытие «Я»./Кон И. С./- М., 1978.- с. 245.
 - 15.Кон И. С. В поисках себя: личность и ее самоназначение./Кон И. С./- М., 1984.- с.368.
 - 16.Кон И. С. Социология личности./Кон И. С./-М., 1967.- с. 383.
 - 17.Краева О. Л. Типология ценностно-нормативных ориентаций / Социологический журнал./ Краева О. Л./ -1995.-№ 3.- с.25.
 - 18.Коган Л. Н. Человек и его судьба./ Коган Л. Н./-М., 1988.- с.26.
 - 19.Кукушкина Е. И. Мировоззрение, познание, практика./ Кукушкина Е. И./- М., Политиздат,1989.- 33с.
 - 20.Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность./ Леонтьев А. Н./-М., 1978.- с.224.
 - 21.Крошек А. А. Психологический возраст личности / Психологический журнал./ Крошек А. А./- 1983.-№ 5.
 - 22.Никифоров Г. С. Самоконтроль человека./ Никифоров Г. С./ -М.,1989.- с.10-22.
 - 23.Орлов Ю. М. Самопознание и самовоспитание характера. / Орлов Ю. М./- М., 1987.- с.224.
 - 24.Надольный Р. Любовь к мудрости./ Надольный Р./ - М., 1982.- с.153.
 - 25.Резник Т. Е. Жизненная стратегия личности: поиск альтернативы./ Резник Т. Е./- М.,1995.- с.156.
 - 26.Франкл В. Человек в поисках смысла./ Франкл В./- М., 1993.- с.37.
 - 27.Соболева Н. И. Мировоззрение и жизненный выбор личности. / Соболева Н. И./ К.- Наукова думка,1989.- с.25.
 - 28.Соловьев В. Смысл любви./ Соловьев В./ - К.,1991.- с.36.
 - 29.Степин В. С. Демократия и судьбы цивилизации / Вопросы философии / Степин В. С./- 1996.- № 10.- с.9-11.
 - 30.Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственности. / Шопенгауэр А./- М.,1992.- с.260.
 - 31.Фромм Э. Революция надежды / Психоанализ и этика./ Фромм Э /- М.,1993.- с.261.
 - 32.Формирование личности в переходный период: от подросткового к юношескому возрасту / Под ред. В. И. Дубровиной./- М.,1987.
 - 33.Шибуталин Г. Социальная психология. / Шибуталин Г./- М.,1969.-С.44-45.

34. Філософський словник.- Київ, 1986.- с.273.
35. Ядов В. А. Социальные и социально-психологические механизмы формирования социальной идентичности личности / Ядов В. А./- 1995.- № 3-4.- с.1.
36. Яценко А. И. Введение/ Практика-познание- мировоззрение./ Яценко А. И./- К. Наук.думка, 1980.- с.4.

Додаткова література:

1. Винокурова С. П. Масова свідомість в ситуації соціальної кризи: пошук еквівалента втрачених ілюзій / Філософ. і соціол. думка. / Винокурова С. П./- 1993.- № 1.- с.15.
2. Гегель Р. В. Ф. Энциклопедия философских наук. / Гегель Р.В.Ф./- М., 1977.- Т.3.- с.89.
3. Головаха Е. Трансформирующееся общество. Опыт социологического мониторинга в Украине./ Головаха Е./- К., 1997.- с.8.
4. Диоген. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов./ Диоген/- М., 1979.- с.624.
5. Камю А. Миф о Сизифе. Эссе об абсурде/ Сумерки богов./ Камю А./- М., 1989.
6. Кон И. С. Психология ранней юности./ Кон И. С./- М.: Просвещение, 1989.
7. Кораблина Е. П. Психологическая помощь в развитии личности./ Кораблина Е. П./- СПб.- 1994.- с.3-9.
8. Кримський С. Б. Архетипи української культури / Феномен української культури./ Кримський С. Б./- К., 1996.- с.32.
9. Мартинюк Г.О. Люди і ролі./ Мартинюк Г.О./- К., 1993.- с. 8586.
10. Наливайко Д. С. Мистецтво: напрямки, течії, стилі ./ Наливайко Д. С./- Київ., 1981.- с.218.
11. Нечуй- Левицький І. Світогляд українського народу: ескіз української міфології./ Нечуй- Левицький І./- К., 1992.- с.294.
12. Сохань Л.В. Сбывающееся непредсказанное. Техника и человек в XXI веке/ Свободная мысль/ Сохань Л. В./- М.- 1996.- № 9.- с.107.
13. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича.- Київ.- 1986.
14. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні./ Чижевський Д./- Київ, 1992.- с.230.

Інтернет-ресурси:

Международный журнал исследований культуры / International Journal of Cultural Research. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.culturalresearch.ru

www.for-ua.com; www.vesna.org.ua; www.intelros.ru.; www.mediaphilosophy.ru; [www.Orenburg.Ru\(culture/credo\)](http://www.Orenburg.Ru(culture/credo)); www.russamos.narod.ru; magazines.russ.ru; logos@orc.ru; www.philosophy.ru; www.ji-magazin.lviv.ua.

